

MARDİN-MAZIDAĞI-DERİK YÖRELERİNDE MESOZOYİK YAŞLI BİRİMLERİN LİTOSTRATİGRAFİSİ VE FASİYES ÖZELLİKLERİ

Mehmet Ali Gül, Sabri Kirici, Fevzi Mert TÜRESİN, Gülçin Çetin Arıkan, Ayşe Güzel, Berna Altınsoy, Ahmet Ergün Geniş, Alev Güray
*Türkiye Petrolleri A. O. Araştırma Merkezi, Söğütözü Mahallesi, 2180. Cad. No: 86
Çankaya-Ankara/TÜRKİYE*

ÖZ

Mardin-Mazıdağı-Derik arasında yüzeyleyen Mesozoyik yaşlı birimler, diğer alanlardan farklı olarak tektoniğin denetlediği platform içi çöküntü alanlarında, farklı çökel sistemine sahip istiflerle temsil olunmuştur. Çalışma alanının tektonostratigrafisini ortaya çıkarmak üzere bölgede 4 adet Ölçülmüş Stratigrafi Kesiti alınmıştır. İki tanesi Mardin Grubu'na ait birimlerden, bir tanesi Mardin Grubun'un en alt birimi olan Areban Formasyonu'ndan, bir tanesi de Kampaniyen yaşlı neritik karbonatlardan oluşan Beloka Formasyonu'ndan alınmıştır.

Alt Kretase yaşlı Areban Formasyonu Derik ilçesi-Konur köyü güneyinde doğu-batı uzanımlı yarı grabenin güneyindeki çukur alanlarını dolduran tamamen akarsu sisteminde gelişmiş kaba kırıntılılardan oluşmaktadır.

Alt-Üst Kretase yaşlı Mardin Grubu üst birimleri kuzey alanlarda Derik ilçesi yöresinde Paleozoyik yaşlı birimler üzerine, Derik ilçesi güney kesimlerinde ise Areban formasyonu üzerine uyumsuz gelir.

Mardin grubunda en altta bentik foraminiferli kireçtaşları, bunun üzerinde kalın dolomitler, bunun da üzerinde alt kesimleri sferli, ve planktik foraminiferli, üst kesimleri bentik foraminifer ve lamelli kavkılı kireçtaşlarından oluşan bir çok karbonat çökel evreleri yer almaktadır. Bunun üzerinde organik maddece zengin killi kireçtaşları ile bentik foraminiferli ve kavkılı kireçtaşları, en üstte ise bol çört bant ve yumrulu kireçtaşı, fosfatlı planktik foraminiferli killi kireçtaşı, yer yer bordo ve gri renkli marn aralanması yer almaktadır.

Kampaniyen yaşlı Beloka Formasyonu Mardin ili kuzey ve batısında Mazıdağı güney kesimlerinde yüzeyleyebilir. Beyaz-gri-krem renkli bol kavkılı ve bentik foraminiferli, alg ve mercanlı kireçtaşlarından oluşmaktadır. Batıya doğru Mazıdağı batısında bu birim Sayındere Formasyonu'nun kirli beyaz renkli planktik foraminiferli killi kireçtaşı-marn aralanmasına geçer.

Çalışılan alanın Mesozoyik platformunda Kretase döneminde güney kanadı faylı yarı graben tarzında gelişmiş self içi havzada çökelmiş birimler ile temsil olunmuştur. Alt Eosen sonunda güney kanadı temsil eden fayın terslenerek bindirmeye dönüşmesi ile Orta Eosen yaşlı birimler tüm yaşlı birimleri açısız uyumsuzlukla örtmüştür. Miyosen öncesi ve sonrası aynı fay yeniden aktif olarak Mardin Yükselimine bugünkü şeklini kazandırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mardin Yükselimi, Mardin Grubu, Beloka Formasyonu

LITHOSTRATIGRAPHY AND FACIES CHARACTERISTICS OF THE MESOZOIC UNITS IN MARDİN-MAZIDAĞI- AND DERİK REGIONS

Mehmet Ali Gül, Sabri Kirici, Fevzi Mert Türesin, Gülçin Çetin Arıkan, Ayşe Güzel, Berna Altınsoy, Ahmet Ergün Geniş, Alev Güray
Türkiye Petrolleri A. O. Araştırma Merkezi, Söğütözü Mahallesi, 2180. Cad. No: 86
Çankaya-Ankara/TÜRKİYE

ABSTRACT

Mesozoic units outcropped in Mardin-Mazıdağ and Derik regions, distinctively from other areas, are deposited in a platform depression which is controlled by the tectonics. Four geological sections are measured in the study area to understand the tectonostratigraphy. Two of the sections are measured for the Mardin Group, one of them for the Areban formation and the last one is for Campanian aged neritic carbonates of the Beloka formation.

Lower Cretaceous Areban formation, in the southern Derik county-Konur village, comprises the coarse siliciclastic which is deposited in a S-W oriented half graben structure.

Lower and Middle Cretaceous Mardin Group sits above the Paleozoic units with an unconformity in the northern part of Derik county. Areban formation is overlain by the Lower and Middle Cretaceous Mardin Group with also an unconformity.

From bottom to top, Mardin Group units are described as benthic foraminifera limestone, a thick dolomite interval, limestone with sfer and planktonic foraminifera abundant and above benthic foraminifera and shelly limestone. Above these units, clayey limestone rich in organic matter and shelly limestone with benthic foraminifera sit. At the very top, nodular limestone with abundant chert layers, planktonic clayey limestone with phosphates, grey and maroon color marl interbeds are present.

Campanian Beloka formation, which consists of white and greyish color algal limestone with abundant shell fragments, benthic foraminifera, outcrops in the northern and western Mardin and also in the southern Mazıdağ.

To the west, western Mazıdağ, this unit is deposited as, planktonic foraminiferal clayey limestone interbedded with marl, Sayındere formation.

The study area deposits are known to be deposited in an inner shelf basin which is formed in a half graben setting bounded by a fault at the southern wing of the structure, developed in Cretaceous age.

Middle Eocene units overlies the older units with an angular unconformity due to the inversion of the normal fault to a thrust fault in late Lower Eocene age.

Same fault is reactivated during Miocene and forms the Mardin High.

Keywords: Mardin Uplift, Mardin Group, Carbonate deposition cycles